

Hoofdstuk 1

De verbondsbelofte

Om iets te zeggen over de verbondsbelofte, zal ik eerst wat algemene opmerkingen maken over deze fundamentele belofte of verbondsgave. Daarna zal ik meer in het bijzonder onderzoeken wat deze betekent en wat het is wat God belooft als Hij zegt: ‘Ik ben de HEERE uw God.’

Eerst enkele algemene opmerkingen over deze grote belofte

1. Deze belofte is, net als andere beloften, gegrond op het rantsoen en de verzoening die door Christus zijn gevonden en op de voldoening aan de Goddelijke rechtvaardigheid die door Christus, onze heerlijke en gezegende Borg, is betaald en opgebracht. O mijn vrienden, pas ervoor op om te denken dat God buiten Christus deze belofte zou kunnen geven. O nee! God is voor een schuldige zondaar een verterend Vuur. Hij zou nooit tot één van Adams zondige en weerspannige nakomelingen zulke woorden kunnen spreken, zonder Zijn heiligheid, rechtvaardigheid en soevereiniteit te krenken, die de

mens door het verbreken van Zijn Koninklijke wet, geschonden heeft.

Het is dat de Zoon van God, onze Borg, beloofde om de oneindige losprijs op te brengen die de rechtvaardigheid van God eiste, anders zou geen enkele nakomeling van Adam ooit iets anders gehoord hebben dan vreselijke donderslagen van Gods toorn en rechtvaardigheid. En dat vanwege hun zonden. Deze belofte is dus net als alle andere uitingen van Gods liefde en genade in het Woord, gegrond op het bloed en de voldoening van Christus Jezus, 2 Korinthe 5:19: 'Want God was in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende, haar zonden hun niet toerekenende, en heeft het woord der verzoening in ons gelegd.'

Daarom, mijn vrienden, als u ooit een woord van Gods genade leest of hoort, denk dan steeds aan Christus, in en door Wie God een God van vrede is. En laat uw ziel zeggen: 'Gode zij dank voor Zijn onuitsprekelijke gave!' 2. Let er ook op dat het meer dan waarschijnlijk is dat het de Zoon is geweest Die de woorden van de berg Sinaï heeft gesproken. En dus ook deze belofte in het bijzonder, waarmee de wet wordt ingeleid.

Hier op de Sinaï was een algemene vergadering van engelen bijeengeroepen, waarvan Christus – de Engel van het verbond – de voorzitter, de grote Voorspreker is geweest. Dit is te zien in Psalm 68:18, vergeleken met vers 19: 'Gods wagens zijn tweemaal tienduizend, de

duizenden verdubbeld. De Heere is onder hen, een Sinaï in heiligheid.’ Welke Heere is het Die onder hen is geweest op de Sinaï? Dezelfde Heere, Die ‘opgevaren is in de hoogte, Die de gevangenis gevankelijk gevoerd, en gaven genomen heeft om uit te delen onder de mensen’. Zie ook Handelingen 7:37 vergeleken met vers 38: ‘De Heere uw God zal u een Profeet verwekken uit uw broederen, gelijk mij; Die zult gij horen.’ Deze grote Profeet is Christus. Maar let op wat er volgt: ‘Deze is het die in de vergaderingen des volks in de woestijn was met de Engel, Die tot hem sprak [te weten met Mozes en de kinderen van Israël] op de berg Sinaï, en met onze vaders.’ Het is dus Christus, de Zoon van God, geweest, Die op de berg al deze woorden sprak, zeggende: ‘Ik ben de HEERE UW God, Die u uit Egypteland, uit het diensthuis, uitgeleid heb. Gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben.’²

3. Deze belofte is inhoudelijk gezien dezelfde als die God enkele honderden jaren eerder al aan Abraham deed. Dat ging om deze belofte: ‘Ik zal u tot een God zijn en uw zaad na u’ (Gen. 17:7). God ontmoet Abrahams zaad hier op de Sinaï en herhaalt wat Hij tot hun vader gesproken had: ‘Ik ben de HEERE UW God.’ Dat wil zeggen: ‘Ik ben diezelfde belovende God, Die tot Abraham gesproken

2. Erskine ziet hierin ook een ‘krachtig argument’ tegen de zogeheten arianen die de Godheid van Christus ontkennen.

heeft. En wat Ik tot hem gezegd heb, dat zeg Ik nu ook tegen u, zijn nakomelingen. Ik geef u dezelfde grond voor uw geloof die hij ook gekregen heeft. Zoals Ik hem tot een God ben geweest, zo ben Ik ook de Heere, uw God.’ Hieraan ziet u dat God niet komt en gaat met een belofte. Het is niet ja en nee. Hij is altijd ja en amen. Het is niet zo dat de belofte aan Abraham na zoveel jaren zijn kracht heeft verloren. Hij zegt: ‘Die is bij Mij nog zo vers en groen als op de eerste dag waarop Ik die gaf. Ik ben nog steeds de HEERE uw God.’ De belofte van God wordt nu onmiddellijk in hun eigen leven vernieuwd. En op deze manier krijgen ze net zo’n vaste grond als Abraham had, die aan de belofte van God niet getwijfeld heeft.

4. Deze woorden: ‘Ik ben de HEERE uw God’ houden de hoofdbelofte in van het verbond der genade. En dat is meer dan het hart begrijpen en de mond uitspreken kan. Hierin geeft een oneindige God, Vader, Zoon en Heilige Geest, Zichzelf aan de mens op aarde. O, wat kan Hij nu meer geven dan Zichzelf? En wat zal Hij ons onthouden, wanneer Hij Zichzelf aan ons geeft? ‘Die ook Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, maar heeft Hem voor ons allen overgegeven, hoe zal Hij ons ook met Hem niet alle dingen schenken?’ (Rom. 8:32).

5. Deze belofte is door de oneindige Wijsheid zo ontworpen, dat die elke persoon in het volk van Israël aanwijst. Er staat niet in het meervoud: ‘Gijlieden zult ...’ Nee, er staat ‘gij’, in het enkelvoud. Alsof Hij tot elke

persoon afzonderlijk sprak. Dat betekent ook dat ieder mens deze woorden moet opvatten als tot hem of haar persoonlijk gesproken. Ook was deze belofte niet alleen van toepassing op allen die bij de Sinaï stonden, maar ook op alle volgende geslachten en op ieder mens die uit hen voortkomen zou. Deze belofte was voor hen en voor hun kinderen. Als iemand maar een nakomeling van Abraham was, dan sprak God niet minder tot hem dan tot degenen die bij de Sinaï stonden. 'Ik ben de HEERE uw God.'

Dat gold ook voor heidenen die tot het volk van Israël overgingen. Zodra dat gebeurde, was het God Die tot hem zei: 'Ik ben de HEERE uw God.' In dit opzicht was deze belofte een deur van het geloof die voor de heidenen geopend was, zelfs vóór de komst van Christus in de wereld.

En toen Hij in de wereld kwam en door Zijn dood en opstanding, maar ook door de verkondiging van het eeuwige Evangelie, de scheidingsmuur tussen heiden en Jood had verbroken, is deze belofte én de wet die daaraan vastgehecht is uitgebreid tot de heidenen. Heidenen 'die verre waren' en 'zovelen als de Heere onze God daartoe roepen zou' door het geklank van het Evangelie (Hand. 2:39). Zo is deze belofte onder het Nieuwe Testament voor ons niet minder een grond van het geloof dan voor hen. En hebben wij er hetzelfde belang bij als zij hebben gehad.

Om dit nog wat verder uit te werken, is het goed om deze belofte vanuit drie verschillende gezichtspunten te zien: a) zoals die ligt in het hart van God en in Zijn besluit, b) zoals die ligt in het Woord en c) zoals die door het geloof gezien wordt.

a. Bezien vanuit het hart van God en Zijn besluit, is deze belofte alleen bestemd voor Zijn uitverkoren volk. Dat volk dat Hij heeft liefgehad met een eeuwige liefde, vóór de grondlegging van de wereld. Echter: zo bezien kan deze belofte niet het voorwerp van het geloof zijn, ook niet voor de uitverkorenen. Dat komt omdat ze vóór het ontvangen van het geloof niet kunnen weten of ze bij de uitverkorenen horen of niet. Er is niemand die in de weg van het geloof, op grond van de verkiezende liefde, gelijk kan zeggen: 'De Heere is mijn God.' En zo kan de belofte niet het eerste voorwerp van het geloof zijn.

b. De belofte kan ook bezien worden vanuit het Woord. Verkondigd en bekendgemaakt aan de zichtbare kerk, 'welker is de aanneming tot kinderen, en de heerlijkheid, en de verbonden, en de wetgeving, en de dienst Gods, en de beloftenissen' (Rom. 9:4). Als we de belofte zo bezien, is ze een grond van het geloof voor iedereen die deze belofte hoort. God zei tot iedereen van het volk van Israël en Hij zegt het nu ook tot iedereen in de zichtbare kerk: 'Ik ben de HEERE uw God. Gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben.' Elk mens die God niet kent en erkent als zijn God op grond van de

belofte in het Woord, die staat op tegen de autoriteit van God in het gebod. Ook twijfelt hij aan Gods trouw die aan deze belofte is verbonden. ‘Laat ons dan vrezen, dat niet te eniger tijd, de belofte van in Zijn rust in te gaan nagelaten zijnde, iemand van u schijne achtergebleven te zijn. Want ook ons is het Evangelie verkondigd, gelijk als hun’ (Hebr. 4:1,2).

c. Deze belofte kan ook gezien worden in de hand van het geloof. Of, zoals die door het geloof toegepast en toegeëigend wordt. Daarbij is het duidelijk dat alleen een gelovige kan zeggen dat de Heere zijn God is, omdat hij alleen een zaligmakend aandeel en belang in Hem heeft. En omdat hij het alleen is wiens ‘ziel tot de HEERE gezegd heeft: Gij zijt mijn Heere’ (Ps. 16:2).

Nu zullen we onderzoeken wat deze belofte meer in het bijzonder betekent

Maar voor ik dat doe, moet ik u herinneren aan wat ik eerder al zei. Namelijk dat deze verbondsgave of belofte is gegrond op de verzoening en opgebrachte voldoening aan de Goddelijke rechtvaardigheid. Hierdoor is Gods toorn afgekeerd en Hij vertroost ons nu met zo’n verklaring van Zijn genade zoals in mijn tekst: ‘Ik ben de HEERE uw God.’ In deze woorden belooft Hij de volgende vier dingen.

1. De oneindige God, Vader Zoon en Heilige Geest, geeft

Zichzelf door deze belofte aan de ziel, als haar eeuwige Deel en Erfenis. O, wat een oneindig grote en heerlijke erfenis is dit. O mijn vrienden! Wanneer de Heere zegt: 'Ik ben de HEERE uw God', dan zegt Hij oneindig meer dan wanneer Hij zou zeggen: 'De hemel is van u, de aarde is van u, de heerlijkheid van die beide is van u.' In deze belofte is iets 'dat geen oog heeft gezien, en geen oor heeft gehoord, noch in het hart des mensen is opgeklimmen' (1 Kor. 2:9). Daarom is het geen wonder dat David, toen hij zag dat 'de HEERE het Deel zijner erve en zijns bekers was', het uitriep: 'De snoeren zijn mij in lieflijke plaatsen gevallen; ja, een schone erfenis is mij geworden' (Ps. 16:5,6). O, wat een verbazende kracht van de ziel, wanneer ze door het geloof in dit korte woord 'Ik ben de HEERE uw God' een oneindige God aangrijpt!

2. Wanneer de Heere zegt: 'Ik ben de HEERE uw God', dan zegt Hij met kracht: 'Al wat Ik heb, dat geef Ik u.' Hoe kan het ook anders; Hij geeft Zichzelf! 'Die ook Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, maar heeft Hem voor ons allen overgegeven, hoe zal Hij ons ook met Hem niet alle dingen schenken?' (Rom. 8:32).

Heeft Hij leven? Ja! Hij is de Fontein van het leven. Welnu, in deze belofte geeft Hij u het leven. 'Ik leef en gij zult leven' (Joh. 14:19).

Heeft Hij licht in Zichzelf? Ja! 'God is een Licht en in Hem is gans geen duisternis' (1 Joh. 1:5). En daarom 'zal

de HEERE u tot een eeuwig Licht wezen, en uw God tot uw Sierlijkheid' (Jes. 60:19).

Heeft Hij liefde? Ja! 'God is Liefde' (1 Joh. 4:8). En daarom zal Hij, Die hier zegt: 'Ik ben de HEERE uw God', Zijn 'liefde in uw harten uitstorten door de Heilige Geest' (Rom. 5:5) en 'uw harten besnijden om Hem lief te hebben' (Deut. 30:6).

Heeft Hij eer en heerlijkheid? Ja! 'Zijn doen is majesteit en heerlijkheid' (Ps. 111:3). En daarom zult u verhoogd worden, als u Hem aanneemt als uw God. Dan 'zult gij wandeling hebben onder degenen die voor Gods troon staan' (vgl. Zach. 3:7).

Heeft Hij rijkdom? Ja! 'Rijkdom en eer is bij Mij' (Spr. 8:18). En daarom zal Hij al uw schatkamers vervullen met goud dat beter is dan het goud van Ofir. Heeft Hij 'verzadiging van vreugde en lieflijkheden in Zijn rechterhand' (Ps. 16:11), dan zullen ook 'de tijden der verkoeling' in uw ziel 'komen van het aangezicht des Heeren' (Hand. 3:19).

3. De Heere bundelt met deze belofte alle eigenschappen van Zijn heerlijkheid, u ten goede. O mijn vrienden! Door de verbreking van het eerste verbond verschenen al Gods eigenschappen met wraak en toorn tegen de mens. Daarom werd Adam zó bang, dat hij zich wilde verstoppen in de struiken van het paradijs. Maar o, wat schijnen nu die Goddelijke eigenschappen met een gezicht van genade, liefde en ontferming, zoals ze in het

aangezicht van onze Immanuël afstralen en in Zijn bloed en voldoening verklaard worden. En dat om zondaren uit te lokken en te nodigen om eronder te schuilen. Om van de vloek en toorn bevrijd te worden, die ze door hun zonden verdiend hadden!

En wel zo, dat wanneer de Heere zegt: 'Ik ben de HEERE uw God', het inhoudelijk hetzelfde is wanneer Hij zei: 'O onmachtige zondaar, kom onder Mijn schaduw. Neem Mij aan als uw God, dan zal Mijn macht u helpen en bewaren. O dwaze en afgedwaalde zondaar, Mijn wijsheid zal de uwe zijn, om u te onderwijzen en te besturen. O onreine en bevleete zondaar, die "tussen twee rijen van stenen" gelegen hebt, Mijn heiligheid zal u heiligen en rein maken en "u doen worden als vleugelen ener duif, overdekt met zilver" (Ps. 68:14). O schuldige zondaar, Mijn genade zal u vergeven. Ja, Mijn rechtvaardigheid zal u ontslaan, op grond van de verzoening die Ik gevonden heb. Mijn goedheid zal al uw nood vervullen en Mijn waarheid en trouw zullen al Mijn beloften aan u vervullen. Mijn alziende "ogen doortrekken het ganse land" (Zach. 4:10), tot uw voordeel. Mijn voorzienigheid zal alles besturen ten goede voor u. "Ik zal op de hemel varen tot uw hulp en met Mijn hoogheid op de bovenste wolken" (Deut. 33:26).'

4. 'Ik ben de HEERE uw God.' Dat betekent ook: 'Alles wat Ik als oneindige en eeuwige God tot uw voordeel doen kan, dat zal u niet ontbreken.' Wat kan een almach-

tige arm al niet doen! ‘Hij doet grote dingen die men niet doorzoeken kan, en wonderen die men niet tellen kan’ (Job 9:10). Wat een wonderen heeft God in alle eeuwen al niet voor Zijn volk en kinderen gedaan!

Hij is het Die Noach bewaarde van de verdrinkingsdood tijdens de zondvloed. Hij is het Die voor het volk van Israël een pad maakte in de diepe zee. ‘Hij deed hen wandelen door de afgronden als door een woestijn’ (Ps. 106:9). Hij is het Die de ‘rotsstenen kloofde en de wateren deed afdalen als rivieren’, Die de verterende vlammen van het vuur heeft uitgeblust en de zon in haar loop liet stilstaan. Zijn arm is niet verkort. Ja, Hij kan verlossen. Alles wat deze almachtige arm, die ‘de hemelen uitgebreid en de aarde gegrond heeft’, tot uw zaligheid doen kan, dat zal er zijn. Dit alles en nog oneindig veel meer dan ik kan noemen, ligt opgesloten in de schoot van deze genadegave. Een gift die de grond en het fundament is van ons geloof: ‘Ik ben de HEERE uw God.’